

НАЦРТ ЗАКОНА О СРПСКОЈ АКАДЕМИЈИ НАУКА И УМЕТНОСТИ

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Историјске претече и датум оснивања

Члан 1

Друштво српске словесности, основано 19. новембра 1841. године (7. новембра 1841. године по старом календару), и Српско учено друштво, основано 29. јула 1864. године, претходили су оснивању Српске краљевске академије 1. новембра 1886. године, а тиме и садашње Српске академије наука и уметности.

Као датум оснивања Српске академије наука и уметности узима се 19. новембар 1841. године и он се уписује у одговарајући регистар

Научни и уметнички статус и улога

Члан 2

Српска академија наука и уметности (у даљем тексту: Академија) највиша је научна и уметничка установа у Републици Србији.

Академија развија и подстиче науку, организује и унапређује основна и примењена научна истраживања, подстиче и унапређује уметничку делатност и тиме доприноси општем добру народа Србије и државе.

Академија је установа од посебног националног значаја.

Правни статус и седиште

Члан 3

Академија је самостална установа којом управљају њени чланови.

Академија је правно лице.

Седиште Академије је у Београду.

Имовина

Члан 4

Академија располаже непокретном и покретном имовином.

Академија је власник здања у Београду у ул. Кнез Михаиловој број 35, корисник зграде у Кнез Михаиловој број 36, корисник здања у Новом Саду у ул. Николе Пашића бр. 6 у којем је седиште Огранка Академије, као и других непокретности које јој Република Србија пренесе у власништво или на њу пренесе право плодуживања.

Поред задужбина које је стицала још од свог оснивања, Академија располаже новопродошлим задужбинама, фондовима и поклонима које јој подаре физичка и правна лица.

Власништво Академије и њена друга стварна права уписују се у одговарајуће књиге и регистре на основу овог закона без икаквог додатног услова и спроведбеног појединачног акта.

Правна основа рада

Члан 5

Академија ради на основу овог закона, закона којим се уређује научноистраживачка делатност, Статута Академије и других прописа.

Статутом Академије уређују се њена организација, начин рада и управљања у складу са законом.

Предмет рада

Члан 6

Академија:

- 1) организује и обавља научна истраживања од значаја за друштвени, економски и културни развој земље;
  - 2) разматра стање у области науке и уметности у Републици и даје државним и другим органима и организацијама, по својој иницијативи или на њихов захтев, предлоге и мишљења о унапређењу науке, организацији научног рада, односно уметности и образовања, као и о примени достигнућа савремене науке и уметности;
  - 3) учествује у утврђивању опште политике у области науке и образовања у Републици;
  - 4) учествује у утврђивању програма научног рада, развоја културних и уметничких делатности и образовања у Републици;
  - 5) учествује у саглашавању програма рада Академије с програмима установа и организација из области науке и културе с којима сарађује;
  - 6) учествује, по потреби, у оцењивању резултата научног и уметничког стваралаштва;
  - 7) стара се о развоју научног и уметничког подмлатка и помаже усавршавања научника и уметника;
  - 8) скупља, сређује и проучава грађу из области науке и уметности;
  - 9) стара се о издавању Српске енциклопедије, Речника Српске академије наука и уметности и других енциклопедија у области науке и уметности, као и о објављивању критичких издања најзначајнијих научних и књижевних дела на српском језику, вредних музичких дела и најважнијих правних споменика, нарочито старијих;
  - 10) издаје сталне и повремене публикације из области науке, културе и уметности и размењује их с организацијама и установама у земљи и иностранству;
  - 11) организује научне скупове, саветовања и друге састанке научника и уметника из земље и иностранства;
  - 12) сарађује са страним академијама и међународним удружењима националних и државних академија;
  - 13) сарађује с научним, културним, привредним и стручним организацијама и установама у земљи и иностранству;
  - 14) обавља и друге послове утврђене Статутом Академије.
- Статутом Академије уређује се начин обављања делатности из става 1 овог члана.

Јавност рада

Члан 7

Делатност Академије је јавна.

Статутом Академије уређује се начин обавештавања јавности о њеној друштвеној, научној и уметничкој делатности.

Библиотека, архивска и друга грађа коју Академија чува доступна је јавности на начин уређен законом и Статутом Академије.

Надзор над законитошћу рада

Члан 8

Надзор над законитошћу рада Академије врши Влада .

II ЧЛАНОВИ АКАДЕМИЈЕ

Врсте чланова

Члан 9

Чланови Академије су: редовни (академици), дописни и инострани.

Радни састав Академије чине редовни и дописни чланови.

Затечени чланови ван радног састава Академије задржавају стечени статус.

Услови за избор чланова

Члан 10

За редовног члана Академије може бити изабран дописни члан на основу свог доприноса у науци, односно уметности, оствареног од избора за дописног члана Академије.

За дописног члана Академије може бити изабран држављанин Србије и Црне Горе који се истакао значајним научним, односно уметничким резултатима.

За иностраног члана Академије може бити изабран страни држављанин заслужан за општи напредак науке и уметности и за развој научних и уметничких веза између земље у којој делује и Републике Србије.

Избор чланова

Члан 11

Чланове Академије бира скупштина Академије.

Редовне чланове Академије бирају редовни чланови, а остале чланове бирају редовни и дописни.

***Numerus clausus* и равнотежа у саставу чланства**

Члан 12

Статутом Академије може се утврдити да укупан број чланова Академије не може бити већи од одређеног броја, с тим да се очува равнотежа између појединих области наука и уметности, а посебно између броја чланова

из друштвених и хуманистичких, с једне, и природних и техничких наука, с друге стране, као и између појединих одељења.

Предлози за избор чланова

Члан 13

Предлоге за избор редовних и дописних чланова могу давати Огранак Академије, одељења, одбори, три члана Академије, наставно-научна већа факултета, универзитета и високих војних школа, научна већа института, научна и стручна друштва и удружења и удружења уметника.

Поступак предлагања и избора чланова

Члан 14

Статутом Академије ближе се уређује начин и поступак предлагања и избора чланова Академије.

Права и дужности чланова

Члан 15

Статутом Академије ближе се уређују права и дужности чланова Академије.

Академијска награда

Члан 16.

Редовним и дописним члановима Академије припада академијска награда као вид друштвеног признања, која се исплаћује месечно.

Висина награде одређује се у висини троструке просечне зараде по запосленом у Републици у претходном месецу, према подацима Републичког завода за статистику.

Спољни сарадници Академије

Члан 17

У извршавању задатака Академије учествују, поред њених чланова, и други научници, истакнути стручњаци и уметници чија се права и дужности уређују Статутом и општим актима Академије.

III ДЕЛАТНОСТ И УНУТРАШЊА ОРГАНИЗАЦИЈА АКАДЕМИЈЕ

Место делатности Академије

Члан 18

Делатност Академије обавља се у седишту Академије, у Огранку Академије и центрима за научна истраживања ван седишта Академије.

Огранак Академије

Члан 19.

Академија има Огранак Академије са седиштем у Новом Саду.

Огранак Академије је организациони део Академије.

Статутом Академије уређује се унутрашња организација и рад Огранка Академије.

Одељења Академије

Члан 20

Основна делатност Академије обавља се у одељењима, Огранку, јединицама, одборима и центрима.

Одељења се образују за једну или више сродних области наука и уметности.

Статутом Академије уређује се број, унутрашња организација и делатност одељења.

Јединице Академије

Члан 21

Академија у свом саставу има следеће јединице: Библиотеку, Архив, Галерију ликовне и музичке уметности, Галерију науке и технике и Архив у Сремским Карловцима.

Јединицама Академије из става 1 овог члана руководе њихови управници.

Центри за научна истраживања и организационе јединице

Члан 22

Академија самостално или у сарадњи с универзитетима може оснивати центре за научна истраживања и друге организационе јединице у области науке, уметности и културе у земљи и иностранству.

Међусобна права и обавезе Академије, с једне, и центара за научна истраживања, с друге стране, уређују се уговором, а у складу с овим законом и Статутом Академије.

Служба Академије

Члан 23

Стручне, административно-техничке, финансијске, правне, опште и друге послове за потребе Академије обавља Служба Академије.

Статутом Академије и другим општим актима уређује се делатност и организација Службе Академије.

IV УПРАВЉАЊЕ АКАДЕМИЈОМ

Органи управљања Академије

Члан 24

Органи управљања Академије су: Скупштина, Председништво, Извршни одбор и председник Академије.

Скупштина Академије

Члан 25

Скупштина Академије је највиши орган управљања Академијом.
Скупштину сачињавају сви редовни и дописни чланови Академије.
Статутом Академије уређује се начин рада Скупштине и учешћа чланова Академије у њеном раду.

Надлежност Скупштине

Члан 26

Скупштина:

- 1) доноси Статут Академије;
- 2) утврђује Предлог програма научноистраживачког и уметничког рада Академије;
- 3) разматра основна питања рада Академије и одлучује о њима;
- 4) бира чланове Академије;
- 5) бира и разрешава председника, потпредседнике, генералног секретара и чланове Председништва Академије
- 6) доноси финансијски план и усваја завршни рачун Академије;
- 7) обавља и друге послове одређене законом и Статутом Академије.

Начин одлучивања Скупштине

Члан 27

Скупштина Академије доноси Статут Академије већином гласова радног састава Академије.

Статутом Академије уређује се начин одлучивања о питањима из делокруга Скупштине.

Председништво

Члан 28

Председништво је највиши орган Академије између два заседања Скупштине.

Свако одељење представљено је у Председништву са по једним чланом, који ће по правилу бити секретар одељења, док су председник Академије, потпредседници, генерални секретар и руководилац Огранка САНУ по положају чланови Председништва.

Статутом Академије утврђује се начин избора чланова Председништва, трајање њиховог мандата и начин рада.

Надлежност Председништва

Члан 29

Председништво се стара о примени Статута и других општих аката Академије и о извршавању одлука и закључака Скупштине, усклађује и усмерава рад Огранка Академије, одељења, одбора и других радних тела Академије, стара се о извршењу програма њеног рада и задатака, врши именовања предвиђена Статутом и другим општим актима Академије и обавља и друге послове и задатке утврђене овим законом и Статутом Академије.

Извршни одбор Академије

Члан 30

Извршни одбор Академије јесте извршни орган Скупштине и Председништва.

Извршни одбор Академије сачињавају председник Академије, потпредседници, генерални секретар и руководилац Огранка Академије.

Статутом Академије утврђује се делокруг рада Извршног одбора Академије.

Председник Академије

Члан 31

Председник Академије представља и заступа Академију, сазива седнице Скупштине, Председништва Академије и Извршног одбора Академије и председава им, извршава њихове закључке и обавља друге послове и задатке у складу са Статутом Академије.

V ИНСТИТУТИ АКАДЕМИЈЕ

Институти Академије

Члан 32

Академија у свом саставу има институте Академије .

Институти чији је оснивач Академија јесу:

- 1) Географски институт "Јован Цвијић" САНУ;
- 2) Математички институт САНУ;
- 3) Музиколошки институт САНУ;
- 4) Византолошки институт САНУ;
- 5) Етнографски институт САНУ;
- 6) Балканолошки институт САНУ;
- 7) Институт за српски језик САНУ и
- 8) Институт техничких наука САНУ.

Академија може да оснива нове институте и прима у свој састав постојеће институте, у складу са Статутом Академије, као и да престане да буде оснивач појединих института.

Статус института Академије

Члан 33

Институти чији је оснивач Академија имају статус правног лица и одговарајућу самосталност у сопственом управљању, располагању финансијским средствима и обављању научноистраживачке делатности и других послова.

Институти чији је оснивач Академија уписују се у Регистар научноистраживачких организација које води министарство надлежно за научно истраживачку делатност.

Статутом и другим општим актом Академије утврђује се начин на који Академија подстиче и унапређује рад института Академије.

Академија има своје представнике у органима института Академије из члана 32 овог закона.

Органи института Академије

Члан 34

Органи института чији је оснивач Академија су управни одбор и директор. Стручни орган института Академије јесте научно веће.

Управни одбор

Члан 35

Управни одбор института Академије има пет чланова: два члана именује Председништво Академије из реда чланова Академије, једног именује министарство надлежно за научноистраживачку делатност, а два члана се бирају из реда запослених у институту.

Управни одбор има председника кога из реда својих представника именује Председништво Академије.

Мандат председника и чланова управног одбора института Академије траје четири године.

Надлежност управног одбора

Члан 36

Управни одбор института Академије:

1. доноси статут института;
2. одлучује о пословању института;
3. усваја извештај о пословању и годишњи обрачун;
4. доноси програм и план рада, на предлог директора института;
5. предлаже директора института, по прибављеном мишљењу научног већа института;
6. одлучује о коришћењу средстава у складу са законом и
7. обавља и друге послове, у складу са законом и статутом.

Управни одбор доноси статут института Академије, уз претходно прибављену сагласност Извршног одбора Академије.

Директор

Члан 37

Директор руководи радом института Академије, у складу са законом и статутом.

Директор се именује на основу јавног конкурса, на четири године, из реда чланова Академије из одговарајуће области наука, затим из реда истраживача у научном звању запослених у институту или из реда угледних професора универзитета.

Директора института Академије именује Извршни одбор Академије на образложен предлог Управног одбора института, а по прибављеном мишљењу одговарајућих одељења Академије и научног већа института.

Лице које обавља дужност директора мора бити у радном односу у институту.

Директор не може бити члан управног одбора института Академије, али може присуствовати његовим седницама.

Члан Академије може бити директор института Академије и после навршене 67. године живота, на предлог одговарајућег одељења Академије.

Вршилац дужности директора

Члан 38

У случају да је директор разрешен пре истека мандата, а по окончању јавног конкурса није изабран нови директор, Извршни одбор Академије именује вршиоца дужности директора на предлог управног одбора института.

Научно веће института Академије

Члан 39

Научно веће је стручни орган института Академије.

Научно веће института Академије, које не може имати мање од седам чланова, чине сви истраживачи у научном звању, као и чланови, чији се број утврђује статутом института Академије, које именује одговарајуће одељење Академије.

Надлежност научног већа

Члан 40

Научно веће:

1. предлаже програм научноистраживачког рада;
2. предлаже научне пројекте и оцењује резултате остварених пројеката;
3. анализира и усваја извештај о остваривању пројеката;
4. анализира и оцењује научни рад истраживача;
5. утврђује предлог за стицање научног звања;
6. даје мишљење о кандидату за директора и
7. обавља и друге послове утврђене статутом института Академије и овим законом.

Број истраживача у институту Академије

Члан 41

Институт Академије има најмање шест истраживача који су у радном односу са пуним радним временом, од којих су најмање три истраживача у научном звању.

Издавање научних публикација института Академије

Члан 42

Издавање основних научних публикација одобрава одговарајуће одељење Академије на основу две рецензије, од којих једну пише члан одељења, изузев радова чији су аутори чланови Академије, који прилажу аутореферат.

Извештај о раду института Академије

Члан 43

Извештај о раду института Академије подноси се одговарајућем одељењу, које га доставља Председништву Академије, а о научним пројектима и министарству надлежном за научноистраживачку делатност.

Финансирање института Академије

Члан 44

Финансирање научноистраживачког рада института Академије врши се у складу са законом који уређује научноистраживачку делатност.

Финансирање из става 1. овог члана обухвата пројектно финансирање као и финансирање:

- 1) материјалних трошкова, текућег и инвестиционог одржавања;
- 2) одржавања научноистраживачке инфраструктуре и
- 3) плата помоћног особља.

Број помоћног особља чије се плате финансирају из буџета Републике Србије не може бити већи од једне петине броја истраживача запослених у институту Академије са пуним радним временом.

Институти Академије достављају министарству надлежном за научноистраживачку делатност, током текуће године, предрачун трошкова за наредну годину за финансирање намена из става 2 тачке 1, 2 и 3 овог члана.

На почетку сваке календарске године, министарство надлежно за научноистраживачку делатност и институт Академије закључују уговор о финансирању намена из става 2 тачке 1, 2 и 3 овог члана, којим се утврђује висина поменутих средстава.

Допунска средства института Академије представљају сопствени приходи и други извори, под условом да не угрожавају аутономију и достојанство научноистраживачког рада.

Примена закона о научноистраживачкој делатности

Члан 45

У погледу услова и поступка за стицање истраживачких и научних звања и престанка радног односа истраживача, сходно ће се примењивати закон који уређује научноистраживачку делатност.

VI ФИНАНСИРАЊЕ АКАДЕМИЈЕ **Обезбеђење средстава за рад Академије**

Члан 46

Средства за рад Академије обезбеђују се у буџету Републике Србије.

За рад Академије могу се користити средства фондова, задужбина, фондација, средства остварена уговором с трећим лицима, средства од дародаваца и из других извора.

Располагање средствима Академије

Члан 47

Средства Академије утврђују се и распоређују финансијским планом Академије у који је укључен и финансијски план Огранка Академије.

Академија, у складу са законом, самостално располаже својим средствима.

VII ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 48

Академија и институти Академије усагласиће своју унутрашњу организацију и опште акте са овим законом у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу.

Члан 49

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о Српској академији наука и уметности ("Службени лист Републике Србије" број 49/1992).

Члан 50

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије".